

Wyciski stomatologiczne to kluczowy element w protetyce, ortodoncji i stomatologii zachowawczej. Pozwalają na stworzenie dokładnego odwzorowania warunków panujących w jamie ustnej pacjenta, co jest niezbędne do zaprojektowania i wykonania różnego rodzaju uzupełnień protetycznych (koron, mostów, protez), licówek czy aparatów ortodontycznych. Obecnie stosuje się dwie główne metody pobierania wycisków: standardową (tradycyjną) oraz cyfrową.

Standardowe procedury wyciskowe (tradycyjne)

Standardowe wyciski polegają na użyciu specjalnych mas wyciskowych, które po wprowadzeniu do jamy ustnej stwardnieją, odwzorowując kształt zębów i tkanek miękkich.

Etapy pobierania wycisku standardowego:

1. Przygotowanie pacjenta i pola roboczego:

- Upewnienie się, że jama ustna jest czysta.
- W celu precyzyjnego odwzorowania brzegu dziąsłowego (zwłaszcza przy przygotowaniu zębów pod korony czy mosty), często stosuje się nici retrakcyjne. Są to cienkie nici wprowadzane do szczeliny dziąsłowej, które delikatnie odsuwają dziąsło od zęba, zapewniając masie wyciskowej dostęp do całej granicy preparacji.
- Zabezpieczenie ust i policzków wazeliną, aby zapobiec przywieraniu masy.

2. Wybór łyżki wyciskowej:

- Lekarz dobiera odpowiednią łyżkę wyciskową (metalową lub plastikową) o rozmiarze dopasowanym do łuku zębowego pacjenta. Łyżka musi objąć wszystkie istotne struktury jamy ustnej.

3. Przygotowanie masy wyciskowej:

- Masy wyciskowe są mieszane z katalizatorem zgodnie z instrukcją producenta. Najczęściej stosuje się masy silikonowe, polieterowe lub alginatowe.
- W przypadku wycisków dwuwarstwowych (stosowanych dla większej precyzji, np. przy koronach czy mostach), przygotowuje się dwie masy o różnej gęstości (rzadką i gęstą).

4. Aplikacja masy i pobranie wycisku:

- Lekarz nakłada masę wyciskową na łyżkę.
- Łyżka z masą jest precyzyjnie wprowadzana do jamy ustnej pacjenta i dociskana do zębów i tkanek.
- Pacjent musi pozostawać w bezruchu przez kilka minut (zazwyczaj 3-5 minut), aż masa stwardnieje.
- W przypadku wycisku dwuwarstwowego, po nałożeniu gęstej masy na łyżkę, rzadszą masę aplikuje się bezpośrednio na preparowane zęby, a następnie wprowadza łyżkę.

5. Usunięcie wycisku i wstępna obróbka:

- Po stwardnieniu masy, wycisk jest delikatnie usuwany z jamy ustnej.
- Wycisk jest dokładnie płukany pod bieżącą wodą w celu usunięcia śliny, krwi i innych zanieczyszczeń.
- Następnie wycisk jest dezynfekowany.

6. Przekazanie do laboratorium:

- Wycisk jest przesyłany do laboratorium protetycznego, gdzie technik dentystyczny wykonuje na jego podstawie gipsowy model uzębienia pacjenta.
- Ważne jest, aby model został odlany w określonym czasie (zazwyczaj do godziny, maksymalnie kilku godzin, w zależności od rodzaju masy), aby uniknąć zniekształceń.

Zalety wycisków standardowych:

- Powszechność i dostępność: Tradycyjne metody są znane i stosowane od lat w większości gabinetów.
- Niższe koszty początkowe: Wymagają mniejszych inwestycji w sprzęt niż wyciski cyfrowe.
- Możliwość użycia w różnych przypadkach: Skuteczne w wielu sytuacjach klinicznych.

Wady wycisków standardowych:

- Dyskomfort dla pacjenta: Wielu pacjentów odczuwa nieprzyjemny smak, uczucie ucisku, a czasem nawet odruch wymiotny, zwłaszcza przy masach o dużym wolumenie.
- Ryzyko zniekształceń: Masie mogą ulec zniekształceniom podczas pobierania, transportu lub w wyniku błędów w przechowywaniu.
- Czasochłonność: Procedura jest bardziej czasochłonna dla pacjenta i lekarza, a także dla laboratorium (konieczność odlania modelu gipsowego).
- Wymagają precyzji i doświadczenia: Prawidłowe pobranie wycisku wymaga wprawy i doświadczenia od stomatologa.
- Konieczność dezynfekcji: Wyciski muszą być odpowiednio zdezynfekowane przed wysłaniem do laboratorium, co jest dodatkowym etapem.
- Brak natychmiastowej weryfikacji: Nie ma możliwości natychmiastowego sprawdzenia jakości wycisku w jamie ustnej – błędy często wychodzą na jaw dopiero w laboratorium.